



ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΓΕΩΤΕΧΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΕΛΛΑΔΑΣ
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Κοζάνη : 24/09/2015

Αρ. Πρωτ. : 292

Ταχ. Δ/ση : Πανδώρας 2 ΠΡΟΣ : Περιφερειακό Συμβούλιο Δυτικής
Ταχ. Κωδ. : 50100, Κοζάνη Μακεδονίας
Τηλέφωνο : 24610 26443
Email : k.geotee@otenet.gr ΚΟΙΝ. : 1. Περιφερειάρχη Δυτικής Μακεδονίας
Πληροφορίες : Κουντούδης Π. 2. Χωρικούς Αντιπ/ρχες Π.Δ.Μ.
fax : 2461026710 3. Θεματικούς Αντιπ/ρχες Π.Δ.Μ.
4. Βουλευτές Π.Δ.Μ.
5. Δημάρχους Π.Δ.Μ.
6. Δ/ση Περιβάλλοντος & Χωρικού
Σχεδιασμού Π.Δ.Μ.
7. Κ.Υ. και Παραρτήματα ΓΕΩΤ.Ε.Ε.
8. Μ.Μ.Ε.

Θέμα : Απόψεις - προτάσεις στο πλαίσιο της διαβούλευσης του σταδίου Β1 του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (Π.Π.Χ.Σ.Α.Α.) Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας

Το Περιφερειακό Παράρτημα Δυτικής Μακεδονίας του Γεωτεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας θεωρεί τόσο σημαντική όσο και απαραίτητη τη διαδικασία διαβούλευσης για τη διαμόρφωση του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (Π.Π.Χ.Σ.Α.Α.) της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας, δεδομένου ότι συμβάλλει καθοριστικά στην καταγραφή των προβλημάτων, των στοχεύσεων και των ευκαιριών για την πολύπλευρη, αειφόρο και ισόρροπη ανάπτυξη της Περιφέρειας.

Στην κατεύθυνση της ενίσχυσης της προσπάθειας ανάπτυξης του βιοτικού και πολιτιστικού επιπέδου των πολιτών της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας και της καλύτερης αξιοποίησης των διατιθέμενων φυσικών πόρων και μέσων, που αποτελούν και το πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μας, διαμορφώνουμε τις προτάσεις μας στοχεύοντας κυρίως στην ενίσχυση και περαιτέρω ανάπτυξη του πρωτογενή τομέα και μέσω αυτού στην ανάπτυξη συνολικά της Περιφέρειας.

Αυτό γίνεται εφικτό μέσω της αξιοποίησης των συγκριτικών πλεονεκτημάτων της περιοχής και ακόμη στη διαφοροποίηση της παραγωγικής διαδικασίας, με παράλληλη

προστασία του περιβάλλοντος και ορθολογική αξιοποίηση και αποδοτική χρήση των φυσικών πόρων και των λοιπών αγροτικών εισροών.

Η παρέμβασή μας περιλαμβάνει μία γενική θεώρηση της μελέτης, την αποτύπωση της κατάστασης ιδιαιτεροτήτων του πρωτογενή τομέα, μία ειδική αναφορά σε δύο κλάδους, της εκτροφής γουνοφόρων ζώων και των υδατοκαλλιεργειών, για τους οποίους γίνεται ειδική αναφορά στη μελέτη, παρατηρήσεις για τις Ευρείες Ζώνες Ανάπτυξης του πρωτογενούς τομέα, τις Π.Ο.Α.Π.Δ. και τα ΒΙΟ.ΠΑ και τέλος τα συμπεράσματα - προτάσεις μας.

Με την προσδοκία ότι η πρόταση Αναθεώρησης και Εξειδίκευσης του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας δεν θα παραμείνει μία θεωρητική προσέγγιση, αλλά αυτά που θα συζητηθούν και τελικά θα σχεδιαστούν θα φτάσουν σε φάση υλοποίησης, παραμένουμε στη διάθεση σας για κάθε διευκρίνιση ή συνεργασία επί του θέματος.



Για τη Δ.Ε. ΓΕΩΤ.Ε.Ε. / Π.Δ.Μ.
Ο Πρόεδρος

Θεόδωρος Γ. Σιόγκας

Συνημμένα: Έντυπο Απόψεων - προτάσεων για το Π.Π.Χ.Σ.Α.Α. Π.Δ.Μ. [12 σελίδες]



Γεωτεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας Παράρτημα Δυτικής Μακεδονίας

ΑΠΟΨΕΙΣ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

**ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ Β1
ΤΟΥ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΧΩΡΟΤΑΞΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
& ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (Π.Π.Χ.Σ.Α.Α.)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ**

ΚΟΖΑΝΗ

ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2015

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I.	ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ	3
II.	ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ Π.Δ.Μ.	5
III.	ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ Π.Δ.Μ.	6
IV.	ΖΩΝΗ ΕΚΤΡΟΦΗΣ ΓΟΥΝΟΦΟΡΩΝ ΖΩΩΝ	7
V.	ΚΛΑΔΟΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ	8
VI.	ΛΟΙΠΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΥΡΕΙΕΣ ΖΩΝΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ, ΤΟΥΣ ΠΟΑΠΔ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΒΙΟ.ΠΑ	9
VII.	ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	10

I. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΗ ΤΟΠΟΘΕΤΗΣΗ

Η πρόταση Αναθεώρησης και Εξειδίκευσης του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας είναι σίγουρα μια ιδιαίτερα αξιόλογη εργασία, που χαρακτηρίζεται για την πληρότητά της και που περιλαμβάνει το σύνολο των επιδιώξεων της τοπικής κοινωνίας, όπως διατυπώθηκαν την τελευταία δεκαετία. Κάποιες γενικές αναφορές με ταυτόχρονη διατήρηση ισορροπιών, σε συγκεκριμένα ζητήματα που προκαλούν τριβές μεταξύ των τοπικών κοινωνιών, δεν αλλοιώνουν τον φιλόδοξο χαρακτήρα της, κρίνονται δε ως αναγκαίες, αφού επιβάλλεται στη μελέτη να περιλαμβάνονται όλες οι δυνατές επιλογές χωρίς αποκλεισμούς. Η τελική αξιολόγηση και υλοποίηση αυτών των επιλογών, είναι ενέργειες άμεσα εξαρτώμενες από την πολιτική βούληση και τις πραγματικές ανάγκες της τοπικής κοινωνίας.

Ωστόσο στη μελέτη γίνεται αισθητό ότι δίνεται ιδιαίτερη βαρύτητα στην ενίσχυση της ανάπτυξης κάποιων μεμονωμένων κλάδων της τοπικής οικονομίας, παρά το γεγονός ότι στόχος του χωρικού σχεδιασμού είναι η αειφόρος ανάπτυξη με αρμονική συνύπαρξη όλων των ανθρωπογενών δραστηριοτήτων, που ενδυναμώνουν την παραγωγική και κοινωνική συνοχή, διασφαλίζοντας παράλληλα την προστασία του περιβάλλοντος και του πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής.

Ιδιαίτερως αυτό γίνεται αντιληπτό μέσω της **Βασικής παραδοχής του Προτύπου Χωρικής Ανάπτυξης** που είναι ότι:

“για τα επόμενα 15 χρόνια, η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας θα παραμείνει μια κατεξοχήν βιομηχανική περιφέρεια της Χώρας που στηρίζεται, κατά πρώτο λόγο, στον κύριο “εξαγωγικό” της τομέα, δηλαδή την παραγωγή ηλεκτρισμού και την εξόρυξη λιγνίτη, και συμβάλλει στην ενεργειακή αυτονομία της Χώρας. Ταυτόχρονα, το υδατικό δυναμικό της Περιφέρειας θα διατηρήσει το χαρακτήρα του “στρατηγικού μεγέθους” για τη Χώρα ακριβώς λόγω της διασύνδεσής του με την παραγωγή ενέργειας, με την ενίσχυση του πρωτογενούς τομέα διαπεριφερειακά και με τον εφοδιασμό της Θεσσαλονίκης”.

Η μάλλον γενική αναφορά στη συνέχεια, στα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα των *“Ειδικών αναπτυσσόμενων κλάδων του πρωτογενή τομέα”*, δεν συνάδει με την σπουδαιότητα και τη δυναμική του τομέα για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας.

Συγκεκριμένα ο πρωτογενής τομέας της οικονομίας αποτελεί παραδοσιακό τομέα για την Περιφέρεια με συμμετοχή περίπου 6% στο Περιφερειακό Ακαθάριστο Προϊόν της (14% στην Π.Ε. Φλώρινας 10% Π.Ε. Γρεβενών, 11% στην Π.Ε. Καστοριάς και στην 4% Π.Ε. Κοζάνης), ενώ ακόμη αποτελεί σημαντικό παράγοντα κοινωνικής συνοχής, κυρίως στις ορεινές και απομακρυσμένες περιοχές.

Αν και θα λέγαμε ότι η τωρινή συμβολή στο Περιφερειακό Ακαθάριστο Προϊόν του αγροτικού τομέα είναι μικρή, δεν συμβαίνει το ίδιο με την απασχόληση. Οι κλάδοι της γεωργίας και κτηνοτροφίας καταλαμβάνουν την πρώτη θέση στην κατάταξη των κλάδων της περιφερειακής οικονομίας απασχολώντας το 15% περίπου του απασχολούμενου πληθυσμού της Περιφέρειας, με σαφώς αυξανόμενη καταγεγραμμένη τάση, λόγω της κοινωνικό - οικονομικής κρίσης που βιώνει τα τελευταία χρόνια η χώρα μας.

Επιπλέον θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι η Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας για τη νέα Προγραμματική Περίοδο 2014 – 2020, αναδεικνύει τους παραδοσιακούς κλάδους της γεωργίας και της μεταποίησης που αφορούν, την εκτροφή γουνοφόρων ζώων και τα δερμάτινα προϊόντα, τη μεταποίηση – τυποποίηση των χαρακτηριστικών γεωργικών προϊόντων, τα τρόφιμα, τα ποτά, και τις μεταλλικές κατασκευές, ως τομείς και κλάδους με προοπτική διαφοροποίησης και βελτίωσης των εξαγωγικών αποτελεσμάτων τους.

Τέλος η Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας ως προς την τυπολογία της **'Ευρώπης 2020'** χαρακτηρίζεται ως *«Αγροτική περιφέρεια πλησίον αστικών περιφερειών»* με *«σημαντικές διαφορές που έχουν παρατηρηθεί από τη σκοπιά των σχέσεων ανάμεσα στη γνώση, την καινοτομία και τα περιφερειακά χαρακτηριστικά»*.

Είναι λοιπόν, προφανής παράλειψη να απουσιάζει από τις κύριες στρατηγικές κατευθύνσεις και τις επιμέρους πολιτικές του Περιφερειακού Πλαισίου Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης (Π.Π.Χ.Σ.Α.Α.) Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας συγκεκριμένη αναφορά στον πρωτογενή τομέα και τη σπουδαιότητά του.

Με δεδομένο μάλιστα ότι η περιοχή οδεύει προς τη μεταλινιτική περίοδο, καθίσταται επιτακτικότερη η ανάγκη επεξεργασίας προτάσεων και λύσεων που διαφοροποιούν το παραγωγικό μοντέλο της, εισάγουν καινοτόμες δράσεις και τροποποιούν τον τρόπο σκέψης και τη νοοτροπία του ανθρώπινου δυναμικού.

II. ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ Π.Δ.Μ.

Παρά τις προσπάθειες για υλοποίηση επενδύσεων που έχουν πραγματοποιηθεί στο πλαίσιο των αναπτυξιακών προγραμμάτων και ορισμένες φορές ανεξάρτητα από αυτούς, η βασική παραγωγική δομή της Περιφέρειας, κυριαρχείται από τον κλάδο της γούνας και τη δραστηριότητα της ενέργειας. Η κυριαρχία των δύο αυτών, περιορίζει τις προσπάθειες ανάπτυξης άλλων δραστηριοτήτων και δημιουργεί στρεβλή εικόνα ως προς τις αναπτυξιακές δυνατότητες της Περιφέρειας.

Τα σημαντικότερα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο πρωτογενής τομέας στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας εντοπίζονται στα εξής:

- ⇒ Υψηλό κόστος παραγωγής με χαμηλή παραγωγικότητα και χαμηλή προστιθέμενη αξία των γεωργικών προϊόντων, με αποτέλεσμα την μη ικανοποιητική παρουσία τους στην αγορά.
- ⇒ Έλλειψη έργων υποδομής, δικτύων διακίνησης, τυποποίησης, εμπορίας των αγροτικών προϊόντων. Στον τομέα των υποδομών μεταφορών η κατάσταση στην Περιφέρεια την τελευταία δεκαετία βελτιώθηκε κυρίως, με την κατασκευή της Εγνατίας Οδού και των καθέτων της. Η σιδηροδρομική και η αεροπορική σύνδεση είναι ανεπαρκείς, με μικρή συμμετοχή στις μεταφορές αγαθών και ατόμων.
- ⇒ Υποαπασχόληση, ετεροαπασχόληση και χαμηλό μορφωτικό επίπεδο του αγροτικού πληθυσμού με δυσχέρεια στην ανανέωση της ηλικιακής του σύνθεσης.
- ⇒ Χαμηλό ποσοστό αρδευόμενων εκτάσεων με κυριαρχία φυτικής έναντι της ζωικής παραγωγής αν και οι γεωμορφολογικές και κλιματολογικές συνθήκες ευνοούν περισσότερο την κτηνοτροφία.
- ⇒ Έλλειψη επαρκών μηχανισμών υλοποίησης και στήριξης αγροτικών μέτρων και προγραμμάτων.
- ⇒ Περιορισμένη έρευνα, ανεπαρκής διάχυση και αξιοποίηση της τεχνογνωσίας και της τεχνολογίας με μειωμένη εισαγωγή καινοτόμων προϊόντων.
- ⇒ Ρύθμιση των σχέσεων μεταξύ χρήσεως και ιδιοκτησίας της γεωργικής γης. Η ιδιόκτητη γεωργική γη που αξιοποιείται είναι μειωμένη σε σχέση με τη νοικιασμένη γεωργική γη.

III. ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΩΤΟΓΕΝΗ ΤΟΜΕΑ Π.Δ.Μ.

- ⇒ Ύπαρξη σημαντικού αριθμού πιστοποιημένων προϊόντων και προϊόντων ΠΟΠ – ΠΓΕ (Τυρί φέτα, Κρόκος Κοζάνης, Κρασιά Αμυνταίου, Κρασιά Σιάτιστας, Κρασιά Βελβεντού, Φασόλια Πρεσπών Φλώρινας, Μήλα Βερμίου Κοζάνης, Οπωρικά Βελβεντού Κοζάνης, Φασόλια γίγαντες – ελέφαντες Καστοριάς, Μήλα Καστοριάς, Τυρί ανεβατό, Τυρί Μπάντζος, Κεφαλογραβιέρα, Μανούρι).
- ⇒ Μοναδικότητα στην εκτροφή γουνοφόρων ζώων και την καλλιέργεια κρόκου.
- ⇒ Τάση διαμόρφωσης παραγωγικής βάσης προσανατολισμένης στα ποιοτικά προϊόντα.
- ⇒ Σημαντικές δυνατότητες ανάπτυξης επαγγελματικής μελισσοκομίας με πιστοποιημένα μελισσοκομικά προϊόντα, ως κύριας πηγής εισοδήματος.
- ⇒ Αυξητική τάση στην καλλιέργεια αρωματικών και φαρμακευτικών φυτών.
- ⇒ Σημαντική παραγωγή οσπριοειδών καθώς και προϊόντων με θετικό εμπορικό ισοζύγιο (κρασιά, φρούτα).
- ⇒ Ικανοποιητικό μέσο μέγεθος αγροτικών εκμεταλλεύσεων.
- ⇒ Ύπαρξη εκτεταμένων βοσκοτόπων για την ανάπτυξη της κτηνοτροφίας.
- ⇒ Ύπαρξη σημαντικών δασικών συμπλεγμάτων.
- ⇒ Πλούσιο επιφανειακό υδάτινο δυναμικό, από τα πλουσιότερα υδατικά διαμερίσματα πανελλαδικά.

IV. ΖΩΝΗ ΕΚΤΡΟΦΗΣ ΓΟΥΝΟΦΟΡΩΝ ΖΩΩΝ

Η αναγνώριση ως Ζώνη εκτροφής γουνοφόρων ζώων στην ευρύτερη περιοχή του άξονα Καστοριά – Σιάτιστα – Γρεβενά δεν είναι επαρκής. Τα εκτροφεία γουνοφόρων ζώων έγιναν νομότυπα μεν άναρχα δε, αξιοποιώντας ακόμη και γη υψηλής παραγωγικότητας. **Θα πρέπει να προβλεφθεί πιο τολμηρή και πιο λεπτομερής χωροθέτηση τους με καθορισμένες προδιαγραφές και προϋποθέσεις**, (π.χ. σε ημιορεινές περιοχές της Περιφέρειας). Σε κάθε άλλη περίπτωση πιθανότατα θα βρεθούμε αναγκασμένοι να υλοποιήσουμε κάποιο πρόγραμμα μετεγκατάστασης των μονάδων εκτροφής γουνοφόρων ζώων, όπως ακριβώς έγινε στο πρόσφατο παρελθόν με τις κτηνοτροφικές μονάδες εντός των οικισμών.

Η πρόβλεψη οργανωμένης ανάπτυξης των νέων μονάδων εκτροφής γουνοφόρων είναι επιβεβλημένη. Λόγω του μεγέθους τους, και προκειμένου να σταματήσουν να αναπτύσσονται σε βάρος της φυτικής παραγωγής σε παραγωγικούς αγρούς, θα πρέπει ακόμη να εξεταστεί η δημιουργία πλαισίου μακροχρόνιας μίσθωσης εκτάσεων δημοτικών και κοινόχρηστων, οι οποίες δεν είναι κατάλληλες για καλλιέργεια, προκειμένου να αναπτυχθούν σε οργανωμένη πλέον βάση οι νέες εκτροφές.

Η χωροθέτηση θα πρέπει να γίνει κατά τέτοιο τρόπο ώστε να λαμβάνεται μέριμνα για:

- Την προστασία και την καλή υγεία του συνολικού ζωικού πληθυσμού της κάθε μονάδας, καθώς και του συνόλου των υπολοίπων μονάδων, αφού υπάρχει κίνδυνος εξάπλωσης επιμολυντικών ασθενειών μεταξύ των ζώων.
- Την απόλυτη προστασία του περιβάλλοντος και μείωση συγκεκριμένων περιβαλλοντικών επιπτώσεων που αφορούν στο έδαφος, στα νερά, στις οσμές κ.λπ. καθώς τα απόβλητα των ζώων (ούρα, κοπριές κ.λπ.) αποτελούν πηγή επιμολυντικών ασθενειών οι οποίες συσχετίζονται με τη δημόσια υγεία και υγιεινή.
- Την πρόβλεψη δημιουργίας όλων των απαραίτητων υποδομών δικτύων Οργανισμών Κοινής Ωφελείας, καθώς και των υποδομών προσβασιμότητας που είναι αναγκαία για την απρόσκοπτη λειτουργία και την οικονομική βιωσιμότητά τους.

Επιπλέον είναι αναγκαία η πρόβλεψη για χωροθέτηση και δημιουργία **Ερευνητικού Κέντρου** με ικανή και αναγκαία έκταση πιλοτικής παραγωγικής και ερευνητικής φάρμας γουνοφόρων ζώων, όπου με τη σύνδεση της έρευνας με την παραγωγική διαδικασία θα επιτευχθεί περαιτέρω ανάπτυξη του κλάδου.

V. ΚΛΑΔΟΣ ΥΔΑΤΟΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΩΝ

Η υδατοκαλλιέργεια σήμερα αποτελεί πλέον ένα σύγχρονο κλάδο της αγροτικής παραγωγής με συγκεκριμένες τεχνικές, κατασκευές, υποδομές, μεθόδους διαχείρισης και προώθησης των προϊόντων της. Αποτελεί ακόμη σημαντικό παράγοντα ανάπτυξης, συμβάλλοντας στην παραγωγή προϊόντων υψηλής διατροφικής αξίας, στην αειφορία και την αύξηση της απασχόλησης. Η εκτροφή ειδών εσωτερικών υδάτων πραγματοποιείται σε υδάτινες εκτάσεις, αλλά και σε χερσαίες δεξαμενές ανοιχτού ή κλειστού κυκλώματος με την αξιοποίηση των παρόχθιων εκτάσεων, των δημόσιων γαιών, των δασικών εκτάσεων κ.α.

Τα τελευταία τριάντα χρόνια, οι υδατοκαλλιέργειες αναπτύσσονται με ραγδαίο ρυθμό σε παγκόσμιο επίπεδο ως αποτέλεσμα της αύξησης του παγκόσμιου πληθυσμού, της υπεραλίευσης και της περιβαλλοντικής υποβάθμισης των ενδιαιτημάτων διαβίωσης και ανάπτυξης των ψαριών με συνέπεια τη μείωση των άγριων ιχθυοπληθυσμών.

Η αειφόρος ανάπτυξη της υδατοκαλλιέργειας φαίνεται να αποτελεί μία σημαντική δυνατότητα για την Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας, κύρια λόγω του πλούσιου υδάτινου δυναμικού της. Απαραίτητη προϋπόθεση πριν από το σχεδιασμό οποιουδήποτε εγχειρήματος είναι η βαθιά γνώση του υδάτινου οικοσυστήματος της περιοχής και των φυσικοχημικών του ιδιοτήτων καθώς και η εξασφάλιση κατανομής νερού και χώρων για την υδατοκαλλιέργεια γλυκών νερών σε συντονισμένο πλαίσιο χωροταξικού σχεδιασμού.

Η δημιουργία Περιοχής Οργανωμένης Ανάπτυξης Υδατοκαλλιεργειών (Π.Ο.Α.Υ.) πρέπει να αφορά μια ευρεία δραστηριότητα για την περιοχή, που θα αυξήσει το εισόδημα των εμπλεκόμενων, και θα περιλαμβάνει τις παρακάτω ειδικότερες κατευθύνσεις:

- Ένα κεντρικό κορμό υδατοκαλλιέργειας τριών – τεσσάρων δράσεων (πχ εκτροφή κυπρίνου, εκκολαπτήριο ιχθύων και καρκινοειδών γλυκών υδάτων, εκτροφή караβίδας γλυκού νερού, εκτροφή ποταμολαύρακου).
- Ανάπτυξη άλλων σχετικών δράσεων που θα ενισχύσουν την ταυτότητα της περιοχής και θα διευρύνουν τη φήμη της, όπως αθλητική αλιεία, ψυχαγωγική αλιεία, εκπαιδευτική υδατοκαλλιέργεια, αλιευτικός οικοτουρισμός, γευσιγνωστικός τουρισμός, ειδική εστίαση, μεταποίηση, υδροπονία, ανάπτυξη τοπικών συνταγών, διαγωνισμοί, διδυμοποιήσεις με παρόμοιες άλλες περιοχές, ειδικές γιορτές.
- Σύνδεση με τα υφιστάμενα προϊόντα της περιοχής, υψηλής ποιότητας και φήμης (κρασί, κρόκος κ.α.), επωφελούμενα της υπάρχουσας φήμης.

- Ίδρυση ενός συνεταιρισμού και δημιουργία μεταποιητικών σταθμών που θα συντελέσουν στη μείωση του ποσοστού της ανεργίας και στη βελτίωση και του δευτερογενούς τομέα
- Ίδρυση και λειτουργία ιχθυογεννητικού σταθμού που θα καλύπτει τις ανάγκες των μονάδων ολοκληρώνοντας έτσι την παραγωγή εξ ολοκλήρου τοπικών προϊόντων της Περιφέρειας.

VI. ΛΟΙΠΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΕΥΡΕΙΕΣ ΖΩΝΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΜΕΑ, ΤΙΣ Π.Ο.Α.Π.Δ. ΚΑΙ ΤΑ ΒΙΟ.ΠΑ.

- Προσθήκη ζώνης ανάπτυξης Πτηνοκτηνοτροφίας στη σημαντικότερη για τη κτηνοτροφία ευρύτερη περιοχή του ορεινού όγκου του Ασκίου, ο οποίος περιλαμβάνει τους οικισμούς: Ξηρολίμνη – Σιάτιστα – Γαλατινή – Εράτυρα – Νάματα – Βλάστη – Κλεισούρα.
- Προσθήκη ζώνης ανάπτυξης Πτηνοκτηνοτροφίας στη σημαντικότερη για τη κτηνοτροφία ευρύτερη περιοχή του ορεινού όγκου του Μπούρινου, ο οποίος περικλείεται από τους οικισμούς: Μεταμόρφωση – Ροδιανή – Κτένιον – Χρώμιο – Βάρη – Έξαρχος – Παλαιόκαστρο.
- Προσθήκη ζώνης ανάπτυξης Πτηνοκτηνοτροφίας στην ευρύτερη περιοχή του ορεινού όγκου του Βερμίου, ο οποίος περικλείεται από τους οικισμούς: Πολυμύλου – Ακρινής – Ερμακιάς.
- Επέκταση των ζωνών ανάπτυξης της κτηνοτροφίας και μέσα στις ζώνες της γεωργίας, όπου καλλιεργούνται ζωοτροφές, για την ενίσχυση της τοπικής δραστηριότητας παραγωγής ζωοτροφών και της άμεσης διάθεσής τους στις κτηνοτροφικές μονάδες.
- Προσθήκη στους Π.Ο.Α.Π.Δ., αυτές των Πύργων (με εξειδίκευση τα Μήλα), Πρεσπών (με εξειδίκευση το Φασόλι), Σιάτιστας (με εξειδίκευση τη κτηνοτροφία)
- Εξειδίκευση του ΒΙΟ.ΠΑ. Σιάτιστας – Εράτυρας στην κτηνοτροφία και στη γούνα.

VII. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

Αν και ο πρωτογενής τομέας έχει διαχρονικά υποστεί σημαντική συρρίκνωση, έχει τη δυνατότητα μέσω της αύξησης, της βελτίωσης και της αναδιάρθρωσης της παραγωγής, τη βελτίωση της τυποποίησης και εμπορίας των ιδιαίτερης τοπικής σημασίας γεωργικών και κτηνοτροφικών προϊόντων ποιότητας, να αυξήσει τη συμμετοχή του στο Περιφερειακό Ακαθάριστο Προϊόν και να συμβάλλει στην αύξηση της απασχόλησης.

Είναι λοιπόν ανάγκη με τη σύμπραξη και τη συνέργεια όλων των εμπλεκόμενων φορέων, να υποστηριχθούν στρατηγικές που στόχο θα έχουν το μετασχηματισμό της γεωργίας, σε ποιοτική, εξωστρεφή και ανταγωνιστική και επιπλέον:

- ✓ την αναβάθμιση των ικανοτήτων και δεξιοτήτων του αγροτικού πληθυσμού, σε συνδυασμό με την ανανέωση της ηλικιακής σύνθεσής του,
- ✓ τη διαφοροποίηση της αγροτικής οικονομίας,
- ✓ την προστασία και ορθολογική αξιοποίηση των φυσικών πόρων,
- ✓ την παραγωγή προϊόντων πιστοποιημένης ποιότητας και ασφάλειας,
- ✓ την ενθάρρυνση δημιουργίας μικτών εκμεταλλεύσεων, με τη σύνδεση της φυτικής παραγωγής με την κτηνοτροφία,
- ✓ την αναβάθμιση των συλλογικών επιχειρήσεων των αγροτών,
- ✓ τη δημιουργία των βασικών υποδομών και την οργάνωση αποτελεσματικών Υπηρεσιών Υποστήριξης,
- ✓ την αξιοποίηση των υφιστάμενων ή/και τη δημιουργία νέων υποδομών γεωργικής έρευνας.

Με βάση όλα όσα αναφέρθηκαν ως βασικές επιλογές στο πλαίσιο του Π.Π.Χ.Σ.Α.Α. προτείνουμε:

1. Δράσεις για την προστασία, ενίσχυση και αποκατάσταση της βιοποικιλότητας αγροτικών, ημιφυσικών, φυσικών οικοσυστημάτων, τοπίων καθώς και των γενετικών πόρων, με στόχο τη διατήρηση και ενίσχυση τοπικών καλλιεργειών και εκτροφών.
2. Την πρόβλεψη χωροθέτησης Ινστιτούτων με τους συνοδευτικούς πιλοτικούς - πειραματικούς αγρούς, για προϊόντα της Περιφέρειας που αποτελούν ή θα αποτελέσουν την αιχμή του δόρατος, π.χ. γουνοφόρων ζώων, αρωματικών φυτών κ.α.

3. Αξιοποίηση της Εγνατίας Οδού με τη χωροθέτηση και λειτουργία μόνιμου περιπτήρου έκθεσης και διάθεσης τοπικών παραδοσιακών προϊόντων.
4. Την πρόβλεψη και χωροθέτηση Περιφερειακού Δημοπρατηρίου αγροτικών προϊόντων, πλησίον ενός μεγάλου αστικού κέντρου της Περιφέρειας.
5. Την πρόβλεψη για λειτουργία κοιτίδας θερμοκηπιακών εκμεταλλεύσεων, για την αξιοποίηση της τηλεθέρμανσης και της διέλευσης του αγωγού φυσικού αερίου TAP από τα εδάφη της Περιφέρειας.
6. Τη βιο-τουριστική ανάπτυξη της Περιφέρειας, ως το καλύτερο μέσο διαφήμισης και προώθησης των τοπικών παραδοσιακών προϊόντων.
7. Ολοκληρωμένο σχέδιο ανάπτυξης των Υδατοκαλλιεργειών, όπως εξειδικεύθηκε παραπάνω.
8. Ολοκληρωμένο σχέδιο ανάπτυξης της εκτροφής γουνοφόρων ζώων, όπως εξειδικεύθηκε παραπάνω.
9. Έργα υποστήριξης της καλλιέργειας και εκτροφής, όπως χάραξη δρόμων, αναδασμών, αρδευτικών κ.α., προκειμένου να υποστηριχθεί η προοπτική υψηλής παραγωγικότητας οι βραχείες αλυσίδες εφοδιασμού και οι τοπικές αγορές.
10. Συσχέτιση των δράσεων με τα Μέτρα και τις Προτεραιότητες του Επιχειρησιακού Προγράμματος Αγροτικής Ανάπτυξης 2014 – 2020.

Η αγροτική ανάπτυξη πρέπει να αντιμετωπίζεται ως ολιστική, χωρίς αποκλεισμούς ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου. Αναπτυγμένη γεωργία - κτηνοτροφία υπάρχει μόνο με αναπτυγμένο αγροτικό χώρο και αντίστροφα. Έτσι η ολοκληρωμένη ανάπτυξη του αγροτικού χώρου θα πρέπει να διαχειριστεί την ανάγκη για τη βελτίωση των υποδομών υγείας, παιδείας, κοινωνικών - πολιτιστικών παροχών, ως το μέσο παροχής κινήτρων για την κατ' αρχήν διατήρηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο και τη σταδιακή αύξηση του αγροτικού εργατικού δυναμικού. Στο πλαίσιο αυτό αξίζει να δοθεί προτεραιότητα:

- Στη βελτίωση των αερομεταφορών με τον εκσυγχρονισμό των αεροδρομίων της Καστοριάς και της Κοζάνης καθώς και τη βελτίωση των οδικών και σιδηροδρομικών αξόνων προς Αθήνα, με στόχο την αύξηση της διάθεσης προϊόντων στην εγχώρια αγορά αλλά και την αύξηση των εξαγωγών.
- Στη βελτίωση των υποδομών υγείας, παιδείας, κοινωνικών παροχών, ως το μέσο παροχής κινήτρων για την κατ' αρχήν διατήρηση του πληθυσμού στην ύπαιθρο και

την σταδιακή αύξηση του αγροτικού εργατικού δυναμικού. Πολλαπλά θα είναι τα οφέλη για την Περιφέρεια, με κυρίαρχο αυτό της μείωσης της καλπάζουσας ανεργίας.

- Στη δημιουργία δικτύου τουριστικών διαδρομών με αξιοποίηση του πολιτιστικού αποθέματος της περιοχής
- Στην αποκατάσταση εδαφών μετά την ολοκλήρωση της εξόρυξης του λιγνίτη και πρόβλεψη αξιοποίησης με επενδύσεις που θα φέρουν αύξηση των εσόδων και της απασχόλησης ή επαναπόδοση στην τοπική κοινωνία για γεωργοκτηνοτροφική χρήση.
- Στη βελτίωση των περιβαλλοντικών συνθηκών στα αστικά κέντρα, με αύξηση του αστικού και περιαστικού πράσινου.
- Στην αξιοποίηση των διαθέσιμων χώρων (στρατόπεδα κ.α.) για τη δημιουργία κατά προτεραιότητα πάρκων και τόπων αναψυχής και πρασίνου.
- Στην αξιοποίηση μη χρησιμοποιούμενων υποδομών (ανεκμετάλλευτα ερευνητικά κέντρα, αποθήκες κ.α.).
- Στην προστασία του αγροτικού περιβάλλοντος και στις σημαντικές συνέπειες που μπορεί να υπάρξουν για την υγεία των κατοίκων της Περιφέρειας.